

Hans Hillebrand
Moniek Teeuwen
Stationsweg 55
6861 EE Oosterbeek

INGEKOMEN 16 APR. 2018

Aan Gemeenteraad Arnhem
PB 9029
6800 EL Arnhem

Betreft: Zienswijze Ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker
Plan-identificatienummer BL.IMRO.0292.911-0201

Oosterbeek, 12-4-2018

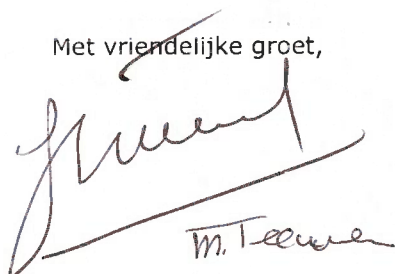
Geachte raadsleden,

Wij wonen weliswaar niet in uw gemeente, maar wel op nog geen 10 minuten lopen van Koningsakker. Wij zien dit gebied in figuurlijke zin als onze voortuin, en komen er regelmatig.

Wij zijn enthousiast over de plannen voor de natuurbegraafplaats. Een dergelijke begraafplaats voorziet niet alleen in de wens van velen om in de natuur begraven te worden, maar in dit geval gaan de natuur en de beleving daarvan er flink op vooruit. Het plan behelst immers het vervangen van voormalige snijmaisakkers door bloemenvelden en bomen, en verbetert de ontsluiting aanzienlijk. Daardoor zal het ook als wandel- en recreatiegebied flink aan waarde winnen. Als dit echt onze voortuin was, zouden we zeker voor dit plan kiezen.

Wij hopen op een positief besluit van uw kant, en rekenen daar ook een beetje op. Want wie is er nu tegen een mooiere omgeving?

Met vriendelijke groet,

M. Teeuwen

Zienswijze met betrekking tot ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker

Mondelinge zienswijze d.d. 7 mei 2018 van dhr. A(rnold) Degen, tel 06-53254549, bewoner Dreijenseweg 20 (Oosterbeek)

Dhr. Degen wenst een mondelinge zienswijze in te dienen met betrekking tot bovengenoemd ontwerpbestemmingsplan. Reden voor indiening van deze zienswijze is, dat dhr. Degen bezorgd is over en een absolute garantie wil dat de verkeersontsluiting en het parkeren ten behoeve van de natuurbegraafplaats uitsluitend via de Sportlaan zal plaatsvinden en niet via de Dreijensweg/ Johannahoeve.

Dhr. Degen geeft aan mede te spreken namens een aantal andere personen uit zijn omgeving. Omdat dhr. Degen nog niet beschikt over een machtiging is afgesproken dat dhr. Degen op 7 mei 2018 een schriftelijke samenvatting van zijn zienswijze ontvangt en dat hij uitdraaien van die schriftelijke zienswijze zo snel als mogelijk door betrokkenen laat ondertekenen en zal indienen bij de gemeente (nadrukkelijke verzoek is om dit uiterlijk vrijdag 11 mei 2018 te doen).

Dhr. A(rnold) Degen geeft aan deze zienswijze ook namens onderstaand(e) bedrijf en personen in te dienen:

- Indalo vastgoed B.V., Johannahoeve 2 B/ 2 C;
- A.C. Degen, Dreijensweg 20;
- R.A.J. Degen, Johannahoeve 1;
- Sint Jozefhuis Mill Hill, Johannahoeve 4,
- J. Bechtold, Johannahoeve 3 B;;
- G. Bechtold, Johannahoeve 3 A

Deze zienswijze is in ontvangst genomen door: M(onique) van Loo, bestuursadviseur Ruimtelijke Juridische Zaken, afdeling beleidsdomein Fysiek van het cluster Strategie, Beleid en Regie van de gemeente Arnhem, tel. 026-3774717.

Gemeenteraad van de gemeente Arnhem
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Arnhem, 4 mei 2018

Betreft: Zienswijze tegen ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker

Geachte raad,

Namens Natuurbegraafplaats Heidepol dien ik hierbij een zienswijze in op het ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker (hierna: "Ontwerpbestemmingsplan").

Vooropgesteld moet worden dat wij geen bezwaren hebben tegen de intenties van het Ontwerpbestemmingsplan. Het plan voorziet in een grote maatschappelijke behoefte en is met respect voor de natuur en de omgeving vormgegeven. De reden om toch een zienswijze in te dienen luidt als volgt.

Natuurbegraafplaats Heidepol werkt sinds 2016 in nauw overleg met de gemeente Arnhem aan de voorbereidingen voor een uitbreiding van haar bestaande natuurbegraafplaats Heidepol.

Bij besluit van 13 december 2016 heeft het College ingestemd met medewerking aan deze gewenste uitbreiding (**bijlage 1**). Door de gemeente Arnhem wordt onderkend dat zowel natuurbegraafplaats Koningsakker, als de uitbreiding van natuurbegraafplaats Heidepol voorzien in een bestaande behoefte. Daarbij is door het College onderschreven dat het behoud en de realisatie van een divers aanbod aan laatste rustplaatsen voor de gemeente Arnhem van belang is, nu ook in de toekomst voldoende ruimte beschikbaar zal moeten zijn. Met beide initiatieven acht het College de differentiatie in het funerair aanbod voldoende geborgd.

Op dit moment werken wij in samenspraak met de gemeente Arnhem aan een inrichtings- en beheerplan, dat als onderlegger voor het op te stellen ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Heidepol zal dienen.

Hoewel de uitbreiding van natuurbegraafplaats Heidepol in planologisch opzicht los staat van het onderhavige Ontwerpbestemmingsplan, achten wij het in het licht van de rechtszekerheid en transparantie wenselijk dat in de toelichting op het Ontwerpbestemmingsplan expliciet melding wordt gemaakt van de ophanden zijnde uitbreiding. Op deze wijze worden eventuele toekomstige misverstanden voorkomen en is voor alle betrokkenen helder wat de voorziene ontwikkelingen ten aanzien van natuurbegraafplaatsen binnen de gemeente Arnhem zijn.

Gelet op het voorgaande verzoeken wij u vriendelijk in de toelichting op het Ontwerpbestemmingsplan melding van de beoogde uitbreiding van natuurbegraafplaats Heidepol te maken.

De wijze van borging van het concept natuurbegraven in het ter visie gelegde ontwerpbestemmingsplan geeft ons daarnaast aanleiding tot het indienen van een zienswijze op nader aan te voeren gronden.

In hoofdzaak heeft de zienswijze betrekking op de naar onze opvatting te ruime kaders waarbinnen natuurbegraven mogelijk wordt gemaakt. Zo spoedig mogelijk doch voor 21 mei zullen wij ons aanvullende zienswijze u doen toe komen.

Hoogachtend,

Natuurbegraafplaats Heidepol Arnhem-Ede B.V.
Dennis Janssen

René Poll

Bijlage 1 Collegenota

Aan burgemeester en wethouders

Documentnummer	2016.0.060.976	Portefeuillehouder(s)	Ritsema
Zaaknummer	2016-12-00150		
Cluster	Beleid en regie	Vertrouwelijk	nee
Ambtenaar	Monique van Loo	Datum in college	13 december 2016
Telefoonnummer	026-3774717	Datum fataal	

ONDERWERP: initiatief natuurbegraafplaats Koningsoord

Voorstel

1. Instemmen met de conclusie dat er onder de genoemde voorwaarden draagvlak is voor een natuurbegraafplaats op de locatie Koningsoord;
2. Instemmen met het standpunt dat er ná de realisatie van een natuurbegraafplaats op de locatie Koningsoord én de, aangekondigde, uitbreiding van natuurbegraafplaats Heidepol in het noordelijk deel van de stad geen ruimte meer zal worden geboden aan nieuwe initiatieven voor natuurbegraven.

Inleiding

Met de abdij Koningsoord, gelegen aan de Johannahoeveweg in Arnhem, zijn wij sinds begin 2016 in gesprek over hun wens om op hun eigendom nabij de abdij een natuurbegraafplaats, inclusief strooiveld te realiseren. Deze wens komt voort uit de zoektocht van de abdij naar extra financiële inkomsten. Belangrijkste reden daarvoor is de terugval in inkomsten als gevolg van een gewijzigde sociaalfiscale behandeling (AOW-korting samenwonenden).

De zusters Trappistinnen zijn in 2009 vanuit het klooster in Berkel-Enschot verhuisd naar Arnhem. Bij de nieuwe abdij (Koningsoord aan de Johannahoeveweg) is een begraafplaats gerealiseerd voor de eigen gemeenschap. De zusters die waren begraven in Berkel-Enschot zijn overgebracht naar deze begraafplaats.

Het voornemen is aan de hand van een quickscan getoetst op draagvlak. Conclusie is dat er ambtelijk draagvlak is voor dit initiatief, maar dat er wel nog wat zaken moeten worden uitgezocht en dat we als gemeente diverse voorwaarden stellen aan het initiatief. Voordat de initiatiefnemer verdere kosten gaat maken, wil hij weten of er bestuurlijk draagvlak is om mee te werken aan dit initiatief en onder welke voorwaarden.

De abdij heeft gevraagd om het initiatief vertrouwelijk te behandelen. Zij willen het initiatief graag zelf toelichten aan omwonenden en betrokken partijen nadat er bestuurlijk draagvlak is verkregen. De abdij zal zelf in contact treden met omwonenden en betrokken partijen.

Beoogd effect

Na verkrijgen bestuurlijk draagvlak zal de initiatiefnemer opdracht geven voor het opstellen van een bestemmingsplan ten behoeve van de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats bij de abdij Koningsoord.

Argumenten

1.1. Een natuurbegraafplaats bij de Abdij Koningsoord genereert inkomsten die het voortbestaan van de abdij mogelijk maken.

De inkomsten uit de natuurbegraafplaats kunnen de financiële terugval door de gewijzigde sociaalfiscale behandeling compenseren en maken het voortbestaan van de bijzondere woongemeenschap Abdij Koningsoord op deze locatie mogelijk.

1.2 Een natuurbegraafplaats bij de Abdij Koningsoord zorgt voor meer natuur

Natuurbegraafplaats Heidepol laat in de praktijk zien dat de omvorming van maïsakkers tot natuurbegraafplaats zorgt voor meer natuur. Bij de natuurbegraafplaats bij de abdij Koningsoord zal dat eveneens het geval zijn. Het plan omvat een algehele herinrichting van het terrein dat thans als landbouwgrond in gebruik is. Dit zal gebeuren op een wijze die passend is bij de bestaande omgeving en omringende natuur. De gebiedseigen kwaliteiten zijn richtinggevend en het doel is om het hele gebied te herontwikkelen tot een landschap met natuurkwaliteiten aansluitend op de omgeving. In het terrein aanwezige landschapselementen van waarde zullen behouden blijven. Kwaliteiten zoals de openheid van het gebied en de lichte glooiing van het maaiveld worden benut en versterkt.

Er is draagvlak voor een natuurbegraafplaats op de onderhavige locatie, mits de volgende zaken goed geregeld worden:

1. Onderzoek naar de bodemgesteldheid, archeologische situatie en de cultuurhistorie en een toets voor Natura 2000 en flora en faunawet;

2. In overleg met de gemeente een inrichtingsplan en beheerplan opstellen waarin in ieder geval de volgende zaken worden geregeld:

- locatie van de begraafplaatsen en het strooiveld;
- dichtheid en frequentie van begraven;
- ontwikkelen van natuur: welke natuur wil je realiseren, waar, hoe en wanneer?
- openstelling van het terrein en relaties/verbindingen met de omliggende gronden;
- bereikbaarheid en parkeren moet goed opgelost worden.

3. Indien de gemeente mee wil werken aan het realiseren van deze natuurbegraafplaats zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden. Hieraan zijn kosten verbonden die voor rekening van de initiatiefnemer komen. Indien het initiatief leidt tot planschadeclaims die het gemeentebestuur besluit te honoreren, zal het door de gemeente uit te keren bedrag door de initiatiefnemer moeten worden vergoed. Ook eventuele andere kosten die de gemeente ten behoeve van het bouwplan maakt, bijvoorbeeld noodzakelijke aanpassingen in het openbaar gebied, aanleg riolering e.d., zal de gemeente in rekening

brengen. Als dergelijke kosten aan de orde zijn, zal een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer worden opgesteld waarin de te maken afspraken worden vastgelegd.

1.3 Het terrein wordt toegankelijk en de Abdij wordt meer onderdeel van de stad/samenleving

De geïsoleerde ligging van het terrein maakt dat het nu weinig bekend is en/of bezocht wordt. Na realisatie van de natuurbegraafplaats zijn voetgangers en fietsers welkom in het terrein, alleen het privéterrein van de zusters is niet voor publiek toegankelijk.

2.1 Vergroot het brede aanbod van funeraire voorzieningen in Arnhem

Een natuurbegraafplaats bij de abdij Koningsoord is een aanvulling op het huidige funeraire Arnhemse aanbod en onderscheidt zich van de natuurbegraafplaats Heidepol. Er is een behoefteonderzoek verricht waaruit blijkt dat er behoefte is aan deze natuurbegraafplaats en dat deze naast de reeds bestaande funeraire voorzieningen in Arnhem bestaansrecht heeft.

Kanttekeningen

1.1 Ontwikkeling is in strijd met gebiedvisie/wijkvisie

Bewoners van Schaarsbergen hebben recentelijk een gebiedsvisie voor Schaarsbergen, waar het noordelijk deel van Arnhem onder valt, opgesteld. Hierin wordt aangegeven dat men zuinig wil zijn wat betreft de open landbouwgronden. In de visie van de bewoners van Schaarsbergen maakt juist de afwisseling van open en dicht het buitengebied zo aantrekkelijk. Het omvormen van landbouwgronden naar schraal graslanden of heidegronden wordt niet als meerwaarde gezien. Het voorliggende initiatief voor realisatie van een natuurbegraafplaats bij de abdij Koningsoord is grotendeels gebaseerd op deze omvorming. De abdij zal bij het zoeken en vergaren van draagvlak hierover in overleg moeten treden met de dorpsraad Schaarsbergen.

2.1 Er is een einde aan de behoefte aan natuurbegraven in Arnhem

Naast de vraag voor medewerking aan het initiatief voor het realiseren van een natuurbegraafplaats bij de abdij Koningsoord heeft Heidepol, die al een natuurbegraafplaats in het Arnhemse exploiteert, aangegeven te willen uitbreiden. Deze uitbreiding heeft Heidepol bedacht op een terrein in de directe omgeving van de huidige natuurbegraafplaats. Heidepol hoeft voor deze uitbreiding geen nieuwe voorzieningen te realiseren, maar kan gebruik maken van de bestaande. Er komt daar dus geen nieuwe bebouwing bij.

De toenemende vraag naar areaal natuurbegraven binnen Arnhem vraagt een standpuntbepaling hoe en of we deze functie wel/niet verder willen laten ontwikkelen. Het is een functie die voor eeuwigdurend in de markt wordt gezet, een andere functie behalve natuur op het terrein is niet meer mogelijk.

Het areaal aan agrarische grond in het buitengebied neemt af. Daar waar op termijn van bedrijfsbeëindiging van agrarische bedrijven sprake zal zijn zullen we vanuit de gemeente, op basis van het huidige groenbeleid, ondernemers uitdagen over te gaan naar meer natuurlijke landbouw. De behoefte aan areaal stadslandbouw neemt toe. Doordat momenteel geen grond vrij van pacht is, komt de ontwikkeling van deze functie in het buitengebied nog niet goed van de grond.

Het huidige en de gewenste nieuwe locaties natuurbegraven liggen, mede de door de droge grondslag, verspreid in een schil aan de rand van het Arnhemse buitengebied en aan de noordelijke stadsrand. Arnhem biedt een zeer divers funerair aanbod (reguliere begraafplaatsen incl. strooiveld en urnenmuur etc.). Deze voorziet in de huidige, maar ook in een toekomstige behoefte. Behoud van een divers aanbod aan laatste rustplaatsen, maar ook in de termijn waarvoor graven worden uitgegeven is van belang. Ook in de verre toekomst zal voldoende grafruimte beschikbaar moeten zijn. Met deze nieuwe initiatieven van de abdij én Heidepol achten wij voldoende differentiatie in het funerair aanbod aanwezig. Voorgesteld wordt daarom ook om na deze uitbreidingen (abdij en Heidepol) in dit deel van de stad geen ruimte meer te bieden aan andere/nieuwe funeraire aanvragen zodat ook agrarische grond beschikbaar blijft voor duurzame landbouw voor lokale agrariërs.

Financiën

Met de abdij zullen afspraken worden gemaakt over het kostenverhaal voor de herziening van het bestemmingsplan; er zal een anterieure overeenkomst worden gesloten. Daarin wordt onder meer geregeld dat de abdij een financiële bijdrage aan de gemeente betaalt ter dekking van de gemaakte kosten zoals genoemd in de artikelen 6.2.3 t/m 6.2.5 Besluit ruimtelijke ordening. Eventuele planschade komt eveneens ten laste van de ontwikkelaar

Uitvoering

Na accordering in het college zal een ontwerp-bestemmingsplan worden opgesteld. Dit plan zal na het vooroverleg in het kader van 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening als ontwerp ter inzage worden gelegd. Tijdens de periode van terinzagelegging kan een ieder zienswijzen indienen.

Communicatie

De abdij draagt zorg voor bekendmaking van het initiatief aan omwonenden en betrokken partijen voorafgaand aan publicatie en terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan. Hierbij krijgen omwonenden de kans om mee te praten over het initiatief.

De terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan zal op de gebruikelijke wijze bekend worden gemaakt.

Bijlagen

Stukken voor college

- principeverzoek natuurbegraafplaats Koningsakker;
- schetsontwerp natuurbegraafplaats Koningsakker

Ter inzage stukken voor college

N.v.t.

Stukken voor gemeenteraad

N.v.t.

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

N.v.t.

Gemeenteraad van de gemeente Arnhem
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Arnhem, 19 mei 2018

Betreft: Aanvulling zienswijze ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker

Geachte raad,

Namens Natuurbegraafplaats Heidepol hebben wij op 4 mei 2018 een inleidende zienswijze op nader aan te vullen gronden ingediend tegen het ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Koningsakker (hierna: "Ontwerpbestemmingsplan"). Een kopie van deze inleidende zienswijze is als **bijlage 1** bijgevoegd. Bij brief van 14 mei 2018 heeft de heer Smits namens het college van Burgemeester en Wethouders van Arnhem ingestemd met een termijn tot 21 mei 2018 voor het indienen van de navolgende aanvullende gronden.

I. Inleiding

Natuurbegraven gaat over de prachtige versterkende wisselwerking tussen mens en natuur, ook daar waar het gaat om de eindigheid van het leven. Een plek die in de eerste plaats een gewoon natuurgebied is, maar dan met tijdelijk de functie dat mensen in schoonheid van die natuur een eeuwigdurende laatste rustplaats kunnen krijgen. Daar vandaan is het enerzijds dus essentieel dat de natuur er met de totstandkoming van de natuurbegraafplaats op vooruit gaat, door uitbreiding van het areaal natuur en verhoging van de natuurkwaliteit en anderzijds dat mensen uit de verbondenheid met de natuur kracht kunnen halen en troost kunnen putten in de wetenschap dat zaken goed geregeld zijn. Ook, of juist, in het bestemmingsplan draait het om de borging van beide twee elementen. Voor nu en voor later.

We zijn verheugd te constateren dat de zusters met natuurbegraafplaats Koningsakker onze visie op natuurbegraven delen. Daarbij past het dat een dergelijk initiatief gepaard gaat met een goede onderbouwing, juiste werkwijze en adequate juridische borging. Juist nu er door verschillende partijen wordt mee gekeken hoe het fenomeen natuurbegraven in Nederland zich verder ontwikkelt en wat dat betekent voor natuur, mens en omgeving.

Vanuit onze ervaring en intrinsieke motivatie zien wij in het voorliggende Ontwerpbestemmingsplan dat een aantal punten, vanuit de goede intenties, een betere (planologische) uitwerking of een verankering moeten krijgen. Hierdoor verkrijgt het plan meer zekerheid van kwaliteit voor mens en natuur, en dat is ook wat nadrukkelijk wordt beoogd.

De afgelopen 10 jaar hebben wij veel kennis en ervaringen opgebouwd over natuurbegraven. Met het realiseren van een natuurbegraafplaats neem je een grote verantwoordelijkheid. Juist omdat veel mensen bij leven en welzijn een laatste eeuwigdurende rustplaats kiezen en dat betekent dat na

een hele lange tijd, in sommige gevallen meer dan 40 jaar, pas de natuurbegrafenis plaats zal vinden. Dit vraagt veel van de organisatie om afspraken zo te borgen dat deze natuurbegrafenissen ook plaats kunnen vinden en het is natuurbeheer wordt uitgevoerd. Ook na de laatste natuurbegrafenis blijft de verantwoordelijkheid voor natuurbeheer bestaan. Het is goed om hierover na te denken en afspraken te maken. Om deze reden hebben wij een samenwerking met Natuurmonumenten en de afspraak dat zij het natuurbeheer van ons over nemen.

Onze expertise willen we graag inbrengen en meegeven. U begrijpt dat we als pleitbezorger voor natuurbegraven belang hechten dat de navolgende punten goed zijn vertaald in het Ontwerpbestemmingplan.

II. Gronden zienswijze

Waarden voor natuur

Natuurbegraven is meer dan begraven in de natuur, zo zijn kernwaarden als eeuwigdurende grafcrust en geen uiterlijke grafkenmerken anders dan een vergankelijk gedenkteken van belang. Zo lezen we in het inrichtings- en beheerplan en in de toelichting van dit ontwerpbestemmingsplan dat dit initiatief het ook heeft over een *blijvend grafrecht*. Plekjes worden eenmalig uitgegeven. Graag zien we dit ook in het bestemmingsplan opgenomen, zodat het ook goed juridisch geborgd is (zie o.a. artikel 1.23, artikel 5, artikel 6). Zodat grafrechten niet opnieuw uitgegeven kunnen worden.

Dit geldt ook voor het uitsluiten van het plaatsen van grafmonumenten zoals grafstenen, zerken of beplanting anders dan een vergankelijk gedenkteken. Als dit niet uitgesloten wordt betekent dit dat de natuurbegraafplaats een verschijningsvorm kan krijgen van een reguliere begraafplaats. Vanuit de kern dat bij natuurbegraven niets van de natuurbeleving zou moeten afleiden en de zekerheid dat de natuur geen schade ondervindt van de werkwijze lijkt ons dit niet passend. Vriendelijk verzoeken wij u deze mogelijkheid in de planregels uit te sluiten.

Artikel 5.1, sub f / art 6.1, sub e over de oppervlakte van de voor een graf benodigde gronden, deze mag niet meer dan 10m² bedragen. Het is onduidelijk wat met deze regel wordt beoogd. Het borgt ons inziens niet de toekomstige natuurkwaliteit. De regel geeft slechts een maximalisering van de omvang één graf. Kan gemeente verduidelijken wat er met deze regel wordt beoogd?

Het inrichtings- en beheerplan (bijlage 1) beschrijft uitgebreid op welke wijze de natuur in het gebied ontwikkeld en beheerd wordt. Er wordt grote natuurwinst verwacht met veel bijzondere flora en fauna. Wij zien dat als een zeer wenselijk doel en resultaat. Het zou dan ook passend zijn als ook wordt toegelicht op welke wijze de toekomstige natuur en kwetsbare flora en fauna wordt beschermd. Op welke manier wordt er begraven en hoe wordt er omgegaan met kwetsbare flora en fauna (o.a. rode lijstsoorten) op een plek waar iemand een grafrecht heeft gekocht?

Het Inrichtings- en beheerplan beschrijft uitgebreid de wijze van inrichting en beheer, maar er wordt geen relatie gelegd met natuurbegraven. Hoe gaat men om met de Wet Natuurbescherming tijdens zowel de inrichtingsfase als de gebruiksfase?

In artikel 5.6.1 onder c jo. 6.5.1 lid c wordt aangegeven dat er geen vergunning nodig is voor het realiseren van de doeleinden van de bestemming zoals benoemd in artikel 5.1 jo. artikel 6.1. Deze uitzondering zorgt er voor dat in het kader van het realiseren van een natuurgraf vergunningsvrij werkzaamheden kunnen worden verricht die de natuurwaarden schaden. Ondanks de goede intenties wordt hier volgens ons onbedoeld te veel ruimte gecreëerd. Naar onze mening dienen de

planregels hier aangepast te worden zodat deze uitzondering geen schade aan natuurwaarden kan opleveren.

In artikel 5.6.1 lid d jo. artikel 6.5.1 lid d wordt aangegeven dat de in het Inrichtings- en beheerplan opgenomen werkzaamheden vergunningsvrij kunnen worden uitgevoerd. Wordt hiervan afgeweken dan is een omgevingsvergunning nodig. Het IB-plan is dus een belangrijk toetsingskader. Op basis van het IB-plan worden paden aangelegd, de parkeerplaats gerealiseerd de ontsluiting ingericht. Het voorliggende Inrichtingsplan is echter onvoldoende duidelijk om de beoogde rechtszekerheid te kunnen bieden. Hierbij willen wij ook verwijzen naar de Uitspraak 201509495/1/R2 van de Raad van State. Wij verzoeken het inrichtings- en beheerplan te concretiseren verwijzend naar bovengenoemde uitspraak.

Waarden voor mens en omgeving

De praktijk leert dat wanneer je natuurbegraven goed borgt zij een grote bijdrage kan hebben voor mens en natuur. Deze borging zit hem in de voorbereiding, inrichting, werkprocessen en beheer van een natuurbegraafplaats. Door voorafgaand aan de inrichting deze waarden goed in beeld te hebben en eventuele risico's op te lossen, kan natuurbegraven een belangrijke bijdrage hebben aan haar omgeving.

We willen graag wijzen op enkele waarden die ons inziens beter geborgd moeten worden in onderzoek, verbeelding en/of regels.

Archeologie

Volgens het bij het bestemmingsplan gevoegde archeologisch onderzoek krijgt het plangebied de aanduiding *Middelhoge verwachting*. Dit is ook op deze wijze verwerkt op de plankaart. Er wordt o.a. in het Inrichtings- en beheerplan gesteld dat op delen met een hogere verwachting van militairia niet zal worden begraven. Deze gebieden worden echter op de plankaart niet uitgesloten.

In artikel 8.4.1.a Archeologie staat dat zonder schriftelijke vergunning van B&W het niet is toegestaan dieper dan 40cm te graven. De uitzonderingen (art 8.4.3) geven aan dat dit niet van toepassing is tot ten hoogste 500m². Dit betekent dat binnen afzienbare tijd het aantal natuurgraven deze 500m² zal beslaan en dat er archeologisch onderzoek is vereist. Als vervolgens bij een onderzoek archeologische waarden aangetroffen worden, dan heeft dat gevolgen voor de grafrechten die bij leven zijn verkocht (paragraaf 4.1 Toelichting). Juist bij een redelijk nieuw fenomeen als natuurbegraven is het van belang om de zekerheden goed te borgen en risico's in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden. Wij adviseren om het eventueel voorkomen van archeologische waarden voorafgaand aan vaststelling te onderzoeken.

Explosieven

Ons inziens levert de aanwezigheid van conventionele explosieven een (groot) risico voor de natuurbegraafplaats. In bijgevoegde onderzoek naar Conventionele explosieven worden de volgende conclusies getrokken:

- De betreffende locatie is verdacht op de aanwezigheid van achtergebleven conventionele explosieven (CE) uit de Tweede Wereldoorlog. In het onderzoek van Eurorader (bijlage 5 van de toelichting) wordt aangegeven dat er zowel een arbeidsrisico als een risico voor de openbare orde en veiligheid aanwezig is.

- Om toekomstige grondroerende werkzaamheden op een veilige manier te kunnen verrichten, zonder dat hierbij het risico ontstaat op het ongecontroleerd toucheren van CE adviseert Eurorader het explosievenonderzoek voort te zetten middels het benaderen en identificeren van de 2622 gemeten significante verstoringen. Vervolgens adviseert Eurorader om dusdanige verstoorde gebieden waarbij interpretatie van de data niet mogelijk was, laagsgewijs te detecteren en af te graven met ondersteuning van een beveiligde graafmachine.

Het aantal gemeten verstoringen is zo groot dat het risico op ontploffing van een conventioneel explosief een reëel risico is, wat tot onwenselijke situaties kan leiden. Gezien de landelijk bekende risico's van CE lijkt het ons gewenst dit onderzoek te laten uitvoeren voor dat het plan wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Uitvoerbaarheid

In de toelichting (1.1 aanleiding) wordt het volgende aangegeven: *"De zusters willen op een deel van hun huidige agrarische gronden een natuurbegraafplaats oprichten om hiermee een economische bijdrage te leveren aan de duurzame instandhouding van abdij Koningsoord."*

Daargelaten dat wij de duurzame instandhouding van abdij Koningsoord een goede bestemming vinden, vragen wij ons af of er voldoende rekening is gehouden met de duurzame instandhouding van de natuurbegraafplaats.

Het is hierbij heel goed om te realiseren dat een natuurbegraafplaats geen project met een einddatum is, maar een continu voortdurend proces met een looptijd van minimaal 40 jaar voor het natuurbegraven en voor het natuurbeheer een nog veel langere periode. Doordat het merendeel van de mensen een laatste rustplaats in de natuur bij leven kiest, betekent het dat de organisatie er op voorbereid moet zijn dat een deel van deze mensen na 30 of 40 jaar komen te overlijden. De organisatie van de natuurbegraving op de natuurbegraafplaats moet dan op dat moment plaats kunnen vinden.

Natuur ontwikkelt zich met de tijd, door de belofte van eeuwigdurende grafrechten is er ook een belofte van eeuwigdurende natuur. Het is van belang om te borgen hoe en door wie het natuurbeheer wordt uitgevoerd na de laatste natuurbegraving.

Wij vragen ons af, omdat natuurbegraven letterlijk over generaties heen gaat, of hiermee voldoende rekening is gehouden gezien de aanleiding van het stichten van een natuurbegraafplaats.

Ter overweging

- In de plankaart is geen rekening gehouden met een minimale piëteitszone die wordt gesteld in de wetgeving. Ook vanuit de kernwaarden mens en natuur zou het passend zijn om de wijze waarop dit geborgd wordt in de plankaart te verwerken, zodat daar nooit onduidelijkheid over kan ontstaan.
- Voor het bestemmingsplan is geen verkeersonderzoek uitgevoerd. In het kader van een goede voorbereiding kan een verkeersonderzoek een goed inzicht opleveren aan de te verwachten verkeersstromen en hierdoor verrassingen in de toekomst voorkomen.

Slotsom

Vanuit de intenties die de zusters hebben bij het realiseren van de natuurbegraafplaats Koningsakker verzoeken wij u vriendelijk erop toe te zien dat de regels, de toelichting, het inrichting- en beheerplan en bijbehorende plankaart het behoud of herstel van de op de gronden voorkomende landschappelijke, ecologische en natuurwaarde wordt geborgd en dat ook de impact voor de mens voldoende juridisch is vastgelegd zodat op voorhand zekerheid geboden wordt dat de voorgenomen ontwikkeling uitvoerbaar en realiseerbaar is conform hetgeen men beoogt.

In dat kader verzoeken wij u deze zienswijze gegrond te verklaren en het bestemmingsplan aangepast vast te stellen.

Hoogachtend,

1.6

Dennis Janssen

René Poll

Natuurbegraafplaats Heidepol Arnhem-Ede BV
Harderwijkerweg 37
6816VA Arnhem

